

POSTANOWIENIE Z DNIA 22 LIPCA 2008 R.

WZ 48/08

W odróżnieniu od wyroku wydanego na posiedzeniu (art. 100 § 3 k.p.k.), wyroku ogłoszonego na rozprawie (art. 100 § 1 k.p.k.) nie doręcza się stronie. W wypadku dokonania takiego doręczenia ze stosownym pouczeniem (art. 100 § 6 k.p.k.), strona nie uzyskuje uprawnienia do wniesienia apelacji, jeżeli nie złożyła wniosku o doręczenie wyroku w terminie określonym w art. 422 § 1 k.p.k.

Przewodniczący: Prezes SN J. Godyń.

Sędziowie SN: W. Maciak, A. Tomczyk (sprawozdawca).

Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: płk S. Wójcicki.

Sąd Najwyższy, w sprawie ppłka Roberta K., oskarżonego o popełnienie przestępstwa określonego w art. 177 § 1 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 22 lipca 2008 r. zażalenia oskarżyciela posiłkowego na zarządzenie Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w W. o odmowie przyjęcia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku

u t r z y m a ł w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

W dniu 9 maja 2008 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w W. wydał wyrok w sprawie ppłka Roberta K., oskarżonego o popełnienie przestępstwa określonego w art. 177 § 1 k.k.

W rozprawie tej nie uczestniczył oskarżyciel posiłkowy Zdzisław A. - zawiadomiony o jej terminie.

Przy piśmie z dnia 13 maja 2008 r. na adres zamieszkania oskarżyciela posiłkowego przesłano odpis nieprawomocnego wyroku wraz z pouczeniem o trybie i terminie zaskarżenia. Nałożono też na niego obowiązek podpisania tekstu pouczenia i odesłania go do sądu. W piśmie tym nie podano podstawy prawnej opisanego postępowania. Omawiane pismo zostało doręczone oskarżycielowi posiłkowemu w dniu 19 maja 2008 r., a w dniu 21 maja 2008 r. złożył on w sekretariacie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 9 maja 2008 r.

Zarządzeniem o odmowie przyjęcia środka odwoławczego z dnia 28 maja 2008 r. Prezes Wojskowego Sądu Okręgowego w W. odmówił przyjęcia wniosku oskarżyciela posiłkowego o sporządzenie uzasadnienia, motywując to wniesieniem go po upływie terminu zawitego, przewidzianego w art. 422 § 1 k.p.k.

Zarządzenie to zaskarżył oskarżyciel posiłkowy i zarzucając naruszenie art. 16 k.p.k., przez doręczenie mu pouczenia o sposobie i terminach wniesienia środka odwoławczego po upływie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem, wniósł o uchylenie zarządzenia i nadesłanie mu odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem. W uzasadnieniu wywiódł, że doręczenie mu w dniu 19 maja 2008 r. odpisu nieprawomocnego wyroku z dnia 9 maja 2008 r. wraz z pouczeniem o sposobie zaskarżenia pozwala – w drodze logicznego rozumowania – na podjęcie ewentualnych działań w pouczeniu wskazanych po tym dniu, co też niezwłocznie uczynił.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie jest zasadne i nie może zostać uwzględnione. Termin zawity wskazany w art. 422 § 1 k.p.k. liczony być musi od daty ogłoszenia

wyroku, oskarżyciel posiłkowy bowiem o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 9 maja 2008 r. był zawiadomiony. Nie uczestniczył w niej z własnego wyboru, ponieważ przysyłając do Wojskowego Sądu Okręgowego w W. pismo będące usprawiedliwieniem nieobecności, a zarazem prezentacją stanowiska procesowego w sprawie, nie wniósł o odroczenie rozprawy, mimo że usprawiedliwiając niestawiennictwo powoływał się na stan zdrowia. W zaistniałej sytuacji ustawa procesowa nie wymaga doręczenia odpisu wyroku. Zastosowanie ma tu bowiem art. 100 § 1 k.p.k., nie zaś art. 100 § 2 tego Kodeksu, nakazujący doręczenie orzeczenia stronie, której przysługuje środek zaskarżenia, a która nie brała udziału w posiedzeniu lub nie była obecna przy ogłoszeniu, ponieważ przepis ten dotyczy orzeczeń wydanych poza rozprawą. W zaistniałej sytuacji procesowej nie ma też zastosowania przepis art. 100 § 6 k.p.k., który wprowadzie nakazuje pouczyć uczestników postępowania o przysługującym im prawie, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia lub o tym, że orzeczenie nie podlega zaskarżeniu, ale czyni to dwójako: po pierwsze nakazuje pouczyć uczestników postępowania po ogłoszeniu orzeczenia, po wtóre, nakazuje uczynić to przy doręczeniu orzeczenia.

Wykładnia omawianego przepisu nie może pozostawać w sprzeczności z przepisami § 1 i § 2 art. 100 k.p.k., gdyż omawiany przepis nie tworzy nowej jakości i nie formułuje określonych nakazów postępowania w abstrakcyjnych sytuacjach; pouczenie odnosi się do sytuacji już unormowanych. W takiej sytuacji nakaz pouczenia uczestników postępowania po ogłoszeniu orzeczenia odnosi się do układu procesowego uregulowanego w art. 100 § 1 k.p.k., a więc, gdy orzeczenie zostało wydane na rozprawie oraz w art. 100 § 2 k.p.k., ale tylko w sytuacji, w której stronie (uczestnikowi) przysługuje środek zaskarżenia na orzeczenie wydane poza rozprawą, a strona ta (uczestnik) brała udział w posiedzeniu lub była obecna przy ogłoszeniu. Natomiast nakaz pouczenia przy doręczeniu orzeczenia kon-

kretyzuje się jedynie w sytuacji, gdy przepis ustawy nakazuje doręczenie stronie (uczestnikowi postępowania) orzeczenia i ma to miejsce w sytuacji unormowanej w art. 100 § 2 k.p.k., kiedy to strona (uczestnik postępowania) nie brała udziału w posiedzeniu lub nie była obecna przy ogłoszeniu orzeczenia wydanego poza rozprawą, a przysługuje jej środek zaskarżenia oraz w art. 100 § 3 k.p.k., kiedy wydano wyrok na posiedzeniu, bądź też wydano na rozprawie lub poza nią postanowienie, ale odroczone sporządzenie uzasadnienia postanowienia na czas do 7 dni. W tej ostatniej sytuacji nakaz doręczenia postanowienia z uzasadnieniem jest bezwzględny, niezależny od udziału strony (uczestnika postępowania) w rozprawie lub posiedzeniu, tudzież od jej obecności przy ogłoszeniu.

W rozpoznawanej sprawie Wojskowy Sąd Okręgowy w W. wydał wyrok w dniu 9 maja 2008 r. na rozprawie i zgodnie z art. 100 § 1 k.p.k. ogłosił go ustnie. Pouczył też obecne strony – zgodnie z art. 100 § 6 k.p.k. – o przysługującym im prawie, terminie i sposobie wniesienia środka odwoławczego. Zaistniała sytuacja nie obligowała sądu do doręczenia wyroku nieobecnym stronom i do pouczenia ich przy doręczeniu tego wyroku. Przesłanie wyroku wraz z pouczeniem oskarżycielowi posiłkowemu nie wynikało też z realizacji jakiegokolwiek nakazu prawnego i nie mogło zmodyfikować ustawowo określonych zasad zaskarżalności wyroku. Nie może też być źródłem uprawnienia do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku w innym niż ustawowy terminie, na co niesłusznie powołuje się skarżący. Uchybienie terminowi przez oskarżyciela posiłkowego nie nastąpiło z winy sądu. To on sam nie wykazał należytej staranności i nie zadbał o zagwarantowanie sobie realizacji przysługujących mu, ale (co należy wyraźnie podkreślić) na uregulowanych ustawowo zasadach, uprawnień, co musiało się spotkać ze słuszną, wyrażoną w zaskarżonym zarządzeniu, decyzją Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w W.

Z przytoczonych więc powodów zaskarżone zarządzenie należało utrzymać w mocy.

Jedynie na marginesie tych rozważań należy podnieść, że nie tylko doręczenie wyroku wraz z pouczeniem było w tej sprawie przejawem swego rodzaju nadgorliwości urzędniczej. Nie znajdowało też oparcia w obowiązujących przepisach nakładanie na oskarżyciela posiłkowego obowiązku podpisania druku pouczenia i przesłania go do nadawcy. Tego rodzaju postępowanie jednak, mimo wzburzenia oskarżyciela posiłkowego, nie miało wpływu na bieg terminu wskazanego w art. 422 § 1 k.p.k., zważywszy że doręczenie to nastąpiło już po upływie tego terminu, nie mogło więc być przyczyną błędnego rozumowania tego oskarżyciela.